

SUSOQASSAVA, ILLIT MEEQQAT ANGERLARSIMAFFIUP AVATAANUT INISSINNEQASSAPPAT?

- naqitaaraq angajoqqaanut kalaallisut tunuliaqutalinnut

HVAD SKER DER, HVIS DIT BARN SKAL ANBRINGES UDEN FOR HJEMMET?

- en folder til forældre med grønlandsk baggrund

Naqitaaraq una suliarineqarpoq Kalaallit Meerartaat, Aalborg-imi, Aarhusimi aamma Odensemi Kalaallit Illui, kiisalu Kolding Kommune, Svendborg Kommune, Aalborg Kommune aamma Kalaallit Nunaanni Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup akornanni suleqatigiittoqarneratigut. Social-og Boligstyrelse-p naqitaaqqap suliarineqarnerani peqataasut tamaasa qutsavigai.

Assiliartai: Deluxus Studio, Christian Rex

Nutserneqarfia: Diction amma Aalborg-imi Kalalliit Illui.

Denne folder er udarbejdet med sparring fra Grønlandske Børn, De Grønlandske Huse i Aalborg, Aarhus og Odense samt Kolding Kommune, Svendborg Kommune, Aalborg Kommune og Socialstyrelsen Grønland. Social- og Boligstyrelsen vil gerne takke alle, der har medvirket i udarbejdelsen af folderen.

Illustrationer: Deluxus Studio, Christian Rex

Oversættelse: Diction og Det Grønlandske Hus i Aalborg.

Social- og Boligstyrelsen

Januar 2024

ISBN: 978-87-94445-42-9

IMARISAI

ASASAGUT ANGAJOQQAAT	6
MEEQQAVIT INUUNERISSAARNISSAA PILLUGU SULEQATIGIINNEQ	
- PINGAARUTILIMMIK ATUUFFEQARPUTIT	6
Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip illit meeqqallu ilaatissavaasi.....	7
Kalaallit oqaasiinut kulturiannullu attuumassuteqarneq	8
Oqalutseqarsinnaatitaavutit	8
Tapersersortissannik ilaqassallutit pisinnaatitaaffigivat	9
Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip illit meeqqat ilaatissavaa	10
Susoqarnissaa pillugu meeqqat oqaloqatigiuk	10
ANGAJOQQAATUT PIGINNAASAT PILLUGIT MISISSUINEQ SUNAANA?	11
ANGERLARSIMAFFIUP AVATAANUT INISSIINEQ, AKUERSISITSILLUNI	
AKUERSISITSEQQAARANILUUNNIIT	13
Kommunimi meeqqanut inuusuttunullu ataatsimiititaliaq sunaana?	14
MEERARA SUMUT INISSINNEQARSINNAAVA?	14
MEEQQAVIT ANGERLARSIMAFFIUP AVATAANUT INISSINNEQARSIMANERATA NALAANI ILINNUT	
MEEQQANULLU IKIUINEQ.....	16
Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip peqatigalutit angajoqqaatut	
iliuusissatut pilersaarut suliarissavaa	16
Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip ikorfartortissannik neqeroorfiggissavaatit	16
Illit meeqqat meeqqamut imaluunniit inuusuttuaqqamut pilersaaruteqassaaq	17
Illit meeqqat ikorfartortitaarsinnaavoq imaluunniit ilaqutariinnik ikinngutitaarsinnaavoq.....	18
UANGA MEEQQAMALU PISINNAATITAFFIGUT.....	19
Pisinnaatitaaffit nalinginnaasut.....	19
Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissaaq sioqqullugu.....	20
Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimanerup nalaani	21
Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimanerup kingorna.....	22
SUMI IKIORNEQARSINNAAVUNGA?	23

INDHOLDSFORTEGNELSE

KÆRE FORÆLDRE.....	6
SAMARBEJDET OM DIT BARN TRIVSEL – DU SPILLER EN VIGTIG ROLLE.....	6
Børne- og ungerådgiveren skal inddrage dig og dit barn.....	7
Tilknytning til grønlandsk sprog og kultur.....	8
Du har ret til en tolk.....	8
Du og dit barn har ret til at have en bisidder med.....	9
Børne- og ungerådgiveren skal inddrage dit barn.....	10
Tal med dit barn om, hvad der skal ske.....	10
HVAD ER EN FORÆLDREKOMPETENCEUNDERSØGELSE?.....	11
ANBRINGELSE MED ELLER UDEN SAMTYKKE.....	13
Hvad er kommunens børne- og ungeudvalg?.....	14
HVOR KAN MIT BARN BLIVE ANBRAGT?.....	14
HJÆLP TIL DIG OG DIT BARN UNDER DIT BARN ANBRINGELSE.....	16
Børne- og ungerådgiveren skal lave en forældrehandleplan sammen med dig.....	16
Børne- og ungerådgiveren skal tilbyde dig en støtteperson.....	16
Dit barn skal have en børne- eller ungeplan.....	17
Dit barn kan få en støtteperson eller en venskabsfamilie.....	18
MINE OG MIT BARN RETTIGHEDER.....	19
Generelle rettigheder.....	19
Inden anbringelsen.....	20
Under anbringelsen.....	21
Efter anbringelsen.....	22
HVOR KAN JEG FÅ HJÆLP?.....	23

ASASAGUT ANGAJOQQAAT

Naqitaaqqami uani sammineqarpoq, qanoq pisoqassanersoq, illit meeqqat angerlarsimaffeqatigisinnaangikkukku aamma illit meeqqavillu pisinnaatitaaffii. Pisut ilaanni meeqqamut pitsaanerpaasinnaasarpoq angajoqqaat angerlarsimaffiat qimallugu allami najugaqarnissaq. Taama pisoqassatillugu kommunip meeraq angerlarsimaffiup avataanut inississinnaavaa piffissami sivikinnerusumi sivisunerusumiluunniit. Tamanna isumaqarpoq, meeraq assersuutugalugu ilaqtamini allani, ilaqutarsiani imaluunniit meeqqanut inuusuttunulluunniit angerlarsimaffiani najugaqalissasoq.

KÆRE FORÆLDRE

Denne folder handler om, hvad der sker, hvis dit barn ikke kan bo hjemme hos dig og om dine og dit barns rettigheder. I nogle tilfælde er det bedre for et barn at bo et andet sted end hjemme hos sine forældre. I de tilfælde kan kommunen anbringe barnet uden for hjemmet i en kortere eller længere periode. Det betyder, at barnet enten skal bo hos for eksempel et andet familiemedlem, en plejefamilie eller på et børne- eller ungehjem.

MEEQQAVIT INUUNERISSAARNISSAA PILLUGU SULEQATIGIINNEQ - PINGAARUTILIMMIK ATUUFFEQARPUTIT

Illit meeqqat piffissami aalajangersimasumi allami najugaqaleraluarpalluunniit suli angajoqqaajuvutit aamma meeqqavit inuunerani pingaaruteqartuaannasaatit. Iliuseqartorujussuusinnaavutit illit meeqqavit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimanermi nalaani sapinngisamik pitsaanerpaamik inuunerissaarnissaanut. Taamaattumik pingaartuuvoq, suliap ingerlanera tamakkerlugu peqataaffiginissaa - aalangiinissap tungaanut, meeqqavit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimanerata nalaani, kiisalu inissinneqarsimanerata taamaatinneqarnerani.

SAMARBEJDET OM DIT BARN TRIVSEL – DU SPILLER EN VIGTIG ROLLE

Selvom dit barn skal bo et andet sted i en periode, er du stadig forælder og en vigtig person i dit barns liv. Du kan gøre meget for, at dit barn trives og får så god en anbringelse som muligt. Det er derfor vigtigt, at du deltager i hele forløbet – både frem mod beslutningen om, at dit barn skal anbringes uden for hjemmet, under anbringelsen, og når anbringelsen ophører.

Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip illit meeqqallu ilaatissavaasi

Illit meeqqavit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissaa pillugu aalajangernissap tungaanut meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersorti meeraq pillugu misissuisussaavoq. Meeraq pillugu misissuinermi allaaserineqassaaq, illit meeqqat aamma ilissi ilaqutariit sutigit unammilligassaqaarnersusi, aamma illit meeqqavit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnini sooq iluaqutigissaneraa. Meeraq pillugu misissuinerup aamma allaaserissavaa illit meeqqavillu nukissatigut periarfissasi. Tassa imaappoq, pissutsit suut ajunngitsumik ingerlasut ineriartorteqqissinnaasasilu.

Meeraq pillugu misissuinermut atatillugu meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip kissaatitit pillugit oqaloqatigisimassavaatit, aamma angajoqqaatut illit meeqqannut qanoq pitsaasumik ikorfartuisinnaaneratt pillugu. Taamatuttaaq meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip illit meeqqat oqaloqatigisimassavaa. Meeraq pillugu misissuineq naammassippat, meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersorti qanoq allaaserisaqaarsimanersooq, takunissaanut pisinnaatitaavusi.

Illit meeqqallu aamma suliap ingerlaqqinnerani ilaatinneqarnissassinut pisinnaatitaavusi, aamma meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip aalajangerniarnerani. Meeqqat pillugu meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortimik oqaloqateqassaguit, illit meeqqat pillugu ilisimasannik oqaluttuarnissat pingaaruteqarluiinnarpoq. Imaassinnaavoq illit meeqqavit ulluinnaani pisartut, meeqqavit inuunerissaarnissaanut pingaarutillit, assersuutigalugu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnermi. Pingaaruteqarpoq oqaluttuarissagitit suut ajunngitsumik ingerlanersut, aamma suut ajornakusoortinnerisi.

Børne- og ungerådgiiveren skal inddrage dig og dit barn

Frem mod beslutningen om, at dit barn skal anbringes uden for hjemmet, laver børne- og ungerådgiiveren en børnefaglig undersøgelse. Den børnefaglige undersøgelse beskriver, hvilke udfordringer dit barn og jeres familie har, og hvorfor det vil hjælpe dit barn at blive anbragt uden for hjemmet. Den børnefaglige undersøgelse beskriver også dine og dit barns ressourcer. Det vil sige de ting, der går godt, og som I kan bygge videre på.

I forbindelse med den børnefaglige undersøgelse har børne- og ungerådgiiveren talt med dig om dine ønsker og om, hvordan du som forælder bedst kan støtte dit barn. Børne- og ungerådgiiveren har på samme måde også talt med dit barn. Når den børnefaglige undersøgelse er færdig, har I ret til at se, hvad børne- og ungerådgiiveren har skrevet.

Du og dit barn har også ret til at blive inddraget i det videre forløb og i det, som børne- og ungerådgiiveren beslutter. Når du skal tale med en børne- og ungerådgiiver om dit barn, er det afgørende, at du fortæller, hvad du ved om dit barn. Det kan være ting fra dit barns hverdag, som har betydning for dit barns trivsel, for eksempel under en anbringelse uden for hjemmet. Det er vigtigt, at du både fortæller, hvad der fungerer godt, og hvad der er svært.

Kalaallit oqaasiinut kulturiannullu attuumassuteqarneq

Pingaaruteqarsinnaavoq meeqqavit inuunerissaaginnarnissaanut, meeqqavit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimanerata nalaani kalaallit oqaasiinut kulturiannullu attaveqarnerata pigiinnarnissaa meeqqavit. Meeqqavit kalaallit oqaasii ilitsoqqussaralugit oqaaserippagit, tamanna aamma illit meeqqannut attaveqarninnut pingaaruteqarsinnaavoq, illillu meeqqat ilitsoqqussaralugu oqaatsiminik ineriartortitsisinnaaneranut – aamma angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimanermi nalaani. Tamatumani meeqqavit angerlarsimaffimmini najugaqangikkallernerata nalaani, kommunimut pingaarutilimmik ilisimasaqartuuvutit, siunnersuuteqarsinnaavutillu qanoq iliornikkut illit meeqqat kalaallit oqaasiinut kulturiannullu attaveqaannarnissaa qulakkeerneqarsinnaanersoq .

Tilknytning til grønlandsk sprog og kultur

Det kan være vigtigt for dit barns videre trivsel, at dit barn kan bevare sin tilknytning til grønlandsk sprog og kultur, mens dit barn er anbragt uden for hjemmet. Hvis dit barn har grønlandsk som modersmål, kan det også have betydning for din relation til dit barn, at dit barn får støtte til at udvikle sit modersmål – også under anbringelsen. Her er du en vigtig vidensperson for kommunen, og du kan komme med forslag til, hvordan dit barn kan bevare tilknytningen til grønlandsk sprog og kultur, mens dit barn ikke bor hjemme.

Oqalutseqarsinnaatitaavutit

Suleqatigiinnermut isumalerujussuuvoq, meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip inuillu ilinniagalittut sullissisut allat suna oqaluserineraat, paasissagit. Taamaattumik isumassarsiatsialaasinnaavoq oqalutsimik ilaqarnissaq. Ataatsimiinnermi pappiaqqat tunniunneqartut oqalutsip aamma nutsersinnaavai. Meeqqanut inuusuttunullu siunnersorti oqaloqatigisat, qanoq isumaqarnerluni nassuiassallugu akisussaasuuvoq, paasisaqarluarnissat pillugu. Arlaannik paasinngisaqaruit, pingaaruteqarpoq tamanna oqaatigissagit. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersorti attavigisinnaajuaannarpat ataatsimiinnermi oqalutseqarnissamut periarfissaqarnersoq tusarniarlugu .

Du har ret til en tolk

Det har stor betydning for samarbejdet, at du forstår, hvad børne- og ungerådgiveren og andre fagpersoner omkring dit barn taler om. Derfor kan det være en god idé at have en tolk med til møder. Tolken kan også hjælpe med at oversætte papirer, der udleveres på mødet. Børne- og ungerådgiveren har ansvar for at forklare, hvad han eller hun mener, så du forstår det. Hvis der er noget, du ikke forstår, er det vigtigt, at du siger det. Du kan altid kontakte børne- og ungerådgiveren og høre om mulighederne for at få en tolk med til et møde.

Tapersortissannik ilaqassallutit pisinnaatitaaffigivat

Meeqqat pillugu oqaloqatiginnittussaaguit, oqaloqatiginnikkiartorninni inummik allamik ilaqarsinnaajuannarputit. Taanna aamma sinniisumik taaneqartarpoq. Tatigisannik ilaqarnissat iluaqutaasinnaavoq, aamma suut oqaatigineqarnerannik eqqaamanninniarnermi ikiuussinnaagami. Illit meeqqat meeqqanut inuusuttunullu siunnersortimik ilaginak oqaloqateqassaguni, aamma sinniisussaminik ilaqarsinnaavoq.

Ataatsimiinnissamut ilagisinnaasannik ilisarimasaaqanngikkuit, taava Kalaallit Illui attavigisinnaavatit, taakku ikiuussinnaammata inummik ilagisinnaasannik nassaarniarnermi. Børns Vilkår ikiuussinnaavoq illit meeqqavit tapersortissaanik nassaarniarnermi. Naqitaaqqap mumingani takusinnaavatit attaveqarnissamut paasissutissat.

Du og dit barn har ret til at have en bisidder med

Hvis du skal til en samtale om dit barn, må du altid gerne tage en anden person med. Man kalder det en bisidder. Det kan være en hjælp at have en med, du stoler på, og som kan hjælpe med at huske, hvad der blev sagt. Hvis dit barn skal tale med børne- og ungerådgiveren uden dig, må dit barn også gerne have en bisidder med.

Hvis du ikke kender en, du vil have med til mødet, kan du kontakte De Grønlandske Huse, som kan hjælpe dig med at finde en person, som kan tage med. Børns Vilkår kan hjælpe med at finde en bisidder til dit barn. Du kan se kontaktoplysninger bag på folderen.

Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip illit meeqqat ilaatissavaa

Kommuni meeraq pillugu suliaqaruni tamatigut meeraq ilaatittussaavaa. Tamanna isumaqarpoq, meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip illit meeqqat oqaloqatigissagaa, illit meeqqat qanoq innersoq, aamma illit meeqqat qanoq ikiorneqarnissamik kissaateqarnersoq paasiniallugu. Pisariaqarsinnaasarpoq suliap ingerlanerani illit meeqqat arlaleriarluni oqaloqatigineqarnissaa. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip illit meeqqat illillu oqaloqatigisinnaavaasi, imaluunniit illit meeqqat najuutsinnat oqaloqatigisinnaavaa. Eqqumiiginalaarsinnaavoq meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip najuutinngitsutit illit meeqqat oqaloqatigippagu, kisianni meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersorti taamaaliarpoq, illit meeqqat qanoq isumaqarnersoq aamma sumik pisariaqartitsinersoq paasiniallugu. Illit meeqqat oqaloqatigiinnermi taama ittumi sinniisumik ilaqarsinnaatitaajuannarpoq.

Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip meeqqavit oqaloqatiginissaanik pisariaqartitsinera, meeqqap kissaatai pisariaqartitaalu suliami pingarnerpaajusut ersarilluinnartunik inatsiseqarneranik tunngaveqarpoq. Tamanna isumaqanngilaq illit meeqqat suut tamaasa pillugit aalajangiisnaatitaassasoq. Kisianni meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip pingaartittussaavaa, meeqqavit nammineq isumaa kissaataalu, meeqqavit qanoq pitsaanerpaamik ikiorneqarnissaa pillugu nalilersuinermini.

Susoqarnissaa pillugu meeqqat oqaloqatigiuk

Illit suliaasaqarputit pingaarutilimmik, tassa meeqqat susoqarnissaa pillugu oqaloqatigissallugu, assersuutigalugu meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortimik peqatigiillusi oqaloqatiginnittussaattillusi. Taamaaliornikkut illit meeqqat, susoqarnissaa pillugu siumungaaq ilisimasaqalaareeruni toqqissisimanerussaaq. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersorti aamma ikiutissaaq illit meeqqat susoqarnissaanik nassuiaallugu.

Peqatigiillusi aamma, kommunimit ikiorneqarneq qanoq pisarnersoq pillugu filmit naatsut isiginnaarsinnaavasi. Filminut linki naqitaaqqap mumingani nanisinnaavarsi.

Børne- og ungerådgiiveren skal inddrage dit barn

Når kommunen har en sag om et barn, skal de altid inddrage barnet. Det betyder, at børne- og ungerådgiiveren skal tale med dit barn om, hvordan dit barn har det, og hvad dit barn ønsker og har behov for. Det er ofte nødvendigt at tale med dit barn flere gange i løbet af en sag. Børne- og ungerådgiiveren kan både tale med dit barn sammen med dig eller med dit barn, uden at du er der. Det kan virke underligt, at en børne- og ungerådgiiver vil tale med dit barn, uden at du er der, men børne- og ungerådgiiveren gør det for at finde ud af, hvad dit barn ønsker og har behov for. Dit barn har altid ret til at have sin egen bisidder med til en samtale.

Grunden til, at børne- og ungerådgiiveren har behov for at tale med dit barn, er, at der er klare regler om, at barnets egne ønsker og behov er det allervigtigste i en sag. Det betyder ikke, at dit barn får lov at bestemme alting. Men børne- og ungerådgiiveren skal lægge vægt på, hvad dit barn ønsker, når han eller hun vurderer, hvordan dit barn bedst kan hjælpes.

Tal med dit barn om, hvad der skal ske

Du har en vigtig opgave i at tale med dit barn om, hvad der foregår, for eksempel hvis I sammen skal til samtale med en børne- og ungerådgiiver. Det kan gøre dit barn mere trygt, hvis han eller hun på forhånd ved lidt om, hvad der skal ske. Børne- og ungerådgiiveren skal også hjælpe med at forklare dit barn, hvad der skal ske.

I kan også sammen se nogle korte film om, hvordan det er at få hjælp af kommunen. I kan finde et link til filmene på bagsiden af folderen.

ANGAJOQQAATUT PIGINNAASITIT PILLUGIT MISISSUINEQ SUNAANA?

Meeqqat tamarmik angajoqqaat isumassuisut qanilaartullu pisariaqartippaat. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip ernumagippagu illit meeqqannik paarsinnaanngitsutit, taava meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip tarnip pissusianik immikkut ilisimasalimmut angajoqqaatut piginnaasatit misissortissinnaavai. Taanna taaneqartarpoq angajoqqaatut piginnaasat pillugit misissuineq, tassa illit meeqqavit ineriartornissaanut ajunnginnissaanullu isumaginnissannut piginnaaneqarnerisutit.

Angajoqqaatut piginnaasat pillugit misissuineq, illit meeqqavit inuunerissaarluni pitsaasumillu ineriartorluni peroriartornissaanut suna pisariaqartinneqarnerisornalileriarlugu atorneqassaaq. Taamaattumik angajoqqaatut piginnaasat pillugit misissuineq ilinnik imaluunniit angajoqqaatut ilissinnuinaq tunngassuteqanngilaq, meeqqalli avatangiisaanut tamanut tunngassuteqarluni. Taamaattumik tarnip pissusianik immikkut ilisimasallip pissutsit assigiinngitsut misissussavai aamma paasissutissat makkunangaaneersut atussallugit:

- **Paasissutissat suliamut attuumassuteqartut:** Pappiaqqat paasissutissallu ilissi pillusi suliamut kommunip pigisai. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip oqaluuserisasi allattortussaavai, aamma allassimasaanik takunnissinnaatitaavutit, oqarsinnaatitaallutillu allanneqarsimasut isumaqatiginngikkukkit.
- **Meeqqamik alaatsinaalluni malittarinninneq oqaloqateqarnerlu:** Tarnip pissusianik immikkut ilisimasallip misissuinerminut atatillugu tamatigut illit meeqqat oqaloqatigisariaqarpaa illillu meeqqavit oqaasii misissuinermini atorlugit.
- **Angajoqqaanik alaatsinaalluni malittarinninneq oqaloqateqarnerlu:** Tarnip pissusianik immikkut ilisimasallip misissuinerminut atatillugu ilinnik imaluunniit ilissinnik meeqqamut angajoqqaajusunik tamatigut oqaloqateqartariaqarpoq, oqaatsisilu misissuinermini atorlugit.

HVAD ER EN FORÆLDREKOMPETENCEUNDERSØGELSE?

Alle børn har brug for omsorgsfulde og nærværende forældre. Hvis børne- og ungeråd-giveren er bekymret for, om du kan tage dig af dit barn, kan børne- og ungerådgiveren få en psykolog til at undersøge dine forældrekompetencer. Det kaldes en forældrekompetenceundersøgelse, det vil sige din evne til at sørge for, at dit barn udvikler sig og har det godt.

Forældrekompetenceundersøgelsen skal bruges til at vurdere, hvad der skal til, for at dit barn kan vokse op i trivsel og kan udvikle sig på en god måde. Derfor handler forældrekompetenceundersøgelser ikke kun om dig eller jer som forældre, men om hele barnets miljø, det vil sige barnets omgivelser. Psykologen skal derfor undersøge forskellige ting og bruger information fra:

- **Sagens akter:** Papirer og oplysninger, som kommunen har om jeres sag. Børne- og ungerådgiveren skal skrive det ned, som I snakker om, og du har ret til at vide, hvad der står, og til at sige, hvis du ikke er enig i det, der er skrevet.
- **Observationer og samtaler med barnet:** Psykologen bør altid tale med dit barn og bruge det, som dit barn siger, i undersøgelsen.
- **Observationer og samtaler med forældre:** Psykologen bør altid tale med dig eller jer, der er forældre til barnet, og bruge det, I siger, i undersøgelsen.

- **Meeqqap angajoqqaallu akornanni sunniivigeqatigiinneq:**

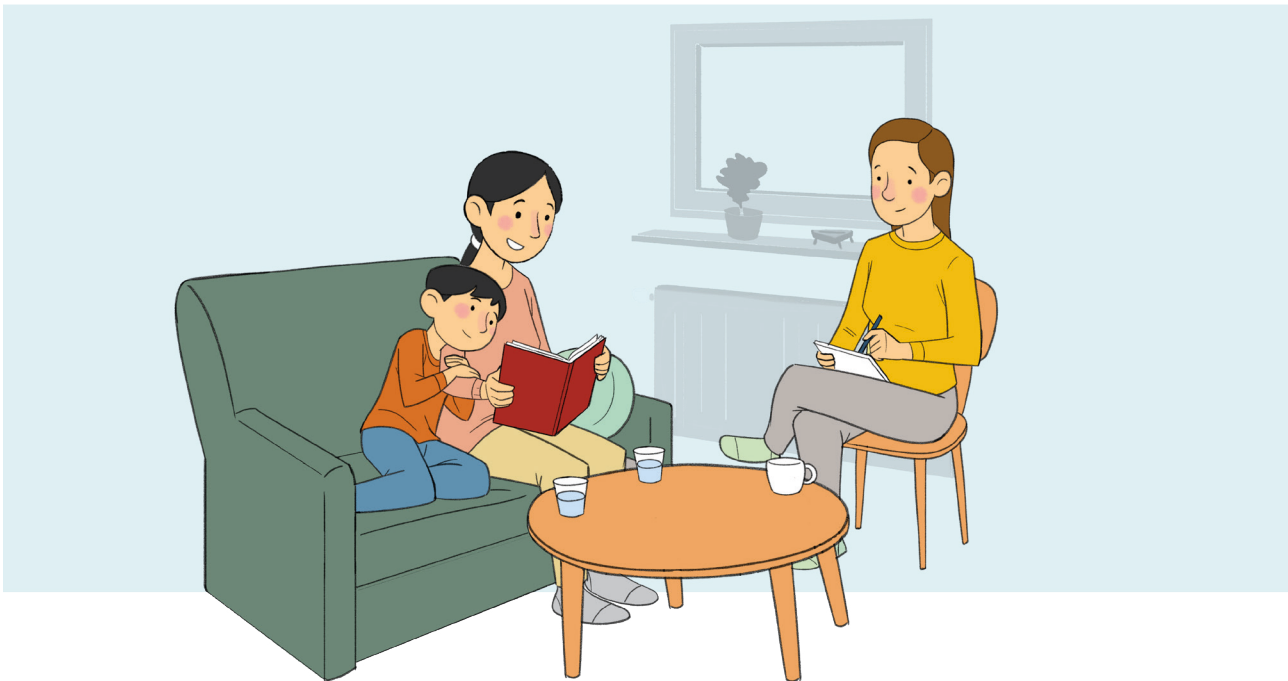
Tarnip pissusianik immikkut ilisimasallip takussavaa illit imaluunniit ilissi angajoqqaajususi imaluunniit ilissi meeqqassinnik qanoq ataatsimoortillusi pissuseqartarnersusi. Assersuutigalugu illit imaluunniit ilissi meeraq qanoq pinnguaqatigisarnerissi meerarlu qanoq oqaloqatigisarnerissi.

Kommunip misissuinerata qanoq ingerlanneqarnissaa pillugu piumasaqaatit sakkortoorujussuupput, aamma angajoqqaatut piginnaasaqarneq pillugu misissuineq tamatigut tarnip pissusianik immikkut ilisimasalimmik akuerisaasumit ingerlanneqartussaavoq. Angajoqqaatut piginnaasaqarneq pillugu misissuineq naammassippat, meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip ataatsimeeqatigiinnermut aggersartariaqarpaasi, tassani peqatigiillusi misissuinerup inerneru qimerloorsinnaassagassiuk aamma tarnip pissussaianik immikkut ilisimasallip naliliinera peqatigiillusi paasiniassagassiuk.

- **Samspillet mellem barnet og forældrene:**

Psykologen skal se på, hvordan du eller I, der er forældre, er sammen med dit eller jeres barn. Det kan for eksempel være, hvordan du eller I leger med barnet eller taler med barnet.

Der er strenge krav til, hvordan kommunen skal lave undersøgelsen, og forældrekompetenceundersøgelserne skal altid laves af en autoriseret psykolog. Når forældrekompetenceundersøgelsen er færdig, bør børne- og ungerådgiveren invitere jer til et møde, hvor I sammen kan gennemgå undersøgelsen og få en fælles forståelse af psykologens vurderinger.

ANGERLARSIMAFFIUP AVATAANUT INISSIINEQ, AKUERSISITSILLUNI AKUERSISITSEQQAARANILUUNNIIT

Kommunip aalajangissappagu illit meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissineqassasoq, tamanna pisinnaavoq illit akuersinikkut imaluunniit illit akuersinngikkaluartutit.

Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq akuersinertalik
Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq akuersinertalik tassaavoq, illit meeqqat allami najugaqaruni, meeqqap inuunerissaarnissaanut ineriartornissaanullu pitsaanerpaajussasoq illit aamma meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip ataatsimoorlusi isumaqatigiissutigussiuk,.
Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq akuersinissalik aamma taaneqartarpoq nammineq aalajangikkamik inissiinermik.

Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq akuersinertaqqanngitsoq
Illit meeqqavit allami najugaqarnissaa akueringgikkukku, taava kommunip aalajangiusimasinnaavaa, tamanna illit meeqqannut pitsaanerpaajussaanera. Taama pisoqarsinnaavoq, illit meeqqannut isumassuisinnaanerit pillugu, kommuni annertuumik ernumassuteqarsimappat. Taamaattoqartillugu kommunimi meeqqanut inuusuttunullu ataatsimiititaliaq tassaasarpog illit meeqqavit angerlarsimaffiup avataanut inissineqarnissaa eqqortuunersoq nalilersuisoq naggataatigullu aalajangiisartoq. Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq akuersinertaqqanngitsoq aamma taaneqartarpoq pinngitsaaliissummik angerlarsimaffiup avataanut inissiinertut.

Akuerinngisarnik illit meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissineqartussaatillugu akeqanngitsumik inatsisilerituumik ikiorneqarnissat pisinnaatitaaffigivat. Taamatut ikiorneqarnissat pillugu meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip ikiorsinnaavaatit.

ANBRINGELSE MED ELLER UDEN SAMTYKKE

Hvis kommunen beslutter, at dit barn skal anbringes uden for hjemmet, kan det ske med dit samtykke eller uden dit samtykke.

Anbringelse med samtykke

En anbringelse med samtykke er, hvis du og din børne- og ungerådgiver sammen bliver enige om, at det bedste for dit barns trivsel og udvikling er, at dit barn bor et andet sted. Man kalder også en anbringelse med samtykke for en frivillig anbringelse.

Anbringelse uden samtykke

Hvis du ikke giver lov til, at dit barn skal bo et andet sted, kan kommunen holde fast i, at det vil være det bedste for dit barn. Det sker, hvis kommunen er alvorligt bekymret for, om du kan varetage omsorgen for dit barn. I sådan et tilfælde er det kommunens børne- og ungeudvalg, der vurderer og endeligt beslutter, om det er rigtigt at anbringe dit barn. Man kalder også en anbringelse uden samtykke for en tvangsanbringelse eller en tvangsmæssig anbringelse.

Hvis dit barn skal anbringes uden dit samtykke, har du ret til gratis advokathjælp. Børne- og ungerådgiveren kan hjælpe dig med at få denne hjælp.

Kommunimi meeqqanut inuusuttunullu ataatsimiititaliaq sunaana?

Meeqqamik angerlarsimaffiup avataanut inissiineq pimoorussarujussuuvog. Taamaattumik kommuni immikkut isumannaallisaatitut, pisariaqavitsillugu aatsaat taama pisoqartarnissaa eqqarsaatigalugu meeqqanut inuusuttunullu ataatsimiititaliaqarpoq. Meeqqanut inuusuttunullu ataatsimiititaliaq kisiartaalluni aalajangiisinnaatitaavoq angerlarsimaffiup avataanut akuersinertaqanngitsumik inissiisoqarnissaanik. Meeqqanut inuusuttunullu ataatsimiititaliap nalilersortussaavaa meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip, angerlarsimaffiup avataanut inissiisoqartariaqarneranik tungavilersuutaa eqqortuunersoq. Meeqqanut inuusuttunullu ataatsimiititaliaq eqqartuussisumik, meeqqat ineriartornerannut inuunerissuunissaannullu immikkut ilisimasallit marluk aamma kommunalbestyrelsimi ilaasortanik marlunnik ilaasortaqaarpoq.

MEERARA SUMUT INISSINNEQARSINNAAVA?

Illit meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqassappat, tamanna sumiiffinnut assigiinngitsunut pisinnaavoq. Meeqqat inuusuttuaqqallu pillugit siunnersortip illit aamma meeqqallu, assersuutigalugu illit meeqqat ilaqutarsianut imaluunniit meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiannut inissinneqassanersoq pillugu oqaloqatigissavaasi. Aamma imaassinnaavoq, illit meeqqat, ilissi ilaqtutassi ilaanni imaluunniit allani, meeqqap ilisarisisaani najugaqarsinnaasoq. Taamaattorli kommunip tamanna naggataatigut naliligassarivaa, aaqqiineq sorleq meeqqamut pitsaanerpaassanersoq. Angerlarsimaffiup avataanut meeqqat inissinneqartartut amerlanersaat makkununga inissinneqartarput:

Ilaqutarsiat meeqqap inissinneqartussap attaveqarfigisariigai
Netværksplejefamilie tassaapput ilaqutarsiat, illit aamma meeqqavit ilisarisisariigai. Imaassinnaavoq ilaqutariit meeqqavit attaveqarfigisareersimasariigai aammalu meeqqannut qanittumik inissisimasut. Assersuutigalugu imaassinnaavoq meeqqavit aanakkorigai/aatakkorigai imaluunniit ilaqtutat ilagigaat, kisianni aamma ilaqutariit ungataanni meeqqavit qanittumik attaveqarfigisariigai, assersuutigalugu perorsaasoq imaluunniit kammalaataasup angajoqqaavi.

Hvad er kommunens børne- og ungeudvalg?

Det er en meget alvorlig ting at anbringe et barn uden for hjemmet. Derfor har kommunen et børne- og ungeudvalg som en ekstra sikkerhed for, at det kun sker, når det er nødvendigt. Det er kun børne- og ungeudvalget, der kan træffe afgørelse om anbringelse uden samtykke. Børne- og ungeudvalget skal vurdere, om børne- og ungerådsgiverens begrundelse for at ville anbringe et barn uden for hjemmet er rigtig. Børne- og ungeudvalget består af en dommer, to eksperter i børns udvikling og trivsel og to medlemmer af kommunalbestyrelsen.

HVOR KAN MIT BARN BLIVE ANBRAGT?

Hvis dit barn skal anbringes uden for hjemmet, kan det ske forskellige steder. Børne- og ungerådsgiveren vil tale med dig og dit barn om, hvorvidt dit barn skal anbringes i eksempelvis en plejefamilie eller på et børne- og ungehjem. Det kan også være, at dit barn kan bo hos nogen fra jeres familie eller andre, som barnet kender. Det er dog kommunen, der i sidste ende vurderer, hvilken løsning der vil være bedst for dit barn. De fleste børn bliver anbragt et af følgende steder:

Netværksplejefamilie

En netværksplejefamilie er en plejefamilie, der i forvejen kender dig og dit barn. Det kan være en familie fra dit barns netværk, som har en tæt relation til dit barn. Det kan for eksempel være dit barns bedsteforældre eller andre familiemedlemmer, men det kan også være nogen i dit barns tætte netværk uden for familien, for eksempel en pædagog eller en kammerats familie.

Ilaqutarsiat

Ilaqutarsiat ilaqutariittut nalinginnaasuulluinnarsinnaapput, meeqqamik immikkut tapersorsorneqarnissamik, inuunermik ilusilersugaanissamik isumassorneqarfusumillu atorfissaqartitsisumut inissaqartitsisut. Ilaqutarsiaqartarportaaq meeqqanik immikkut ikorfartorneqarnissamik pisariaqartitsisunut ikiuussinnaasunik. Kommuniq nalilersortarpa, ilaqutarsiat qanoq ittut meeqqavit atorfissaqartinnerai.

Meeqqanut inuusuttunullu angerlarsimaffik

Meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffii najugaqaqatigiiffiupput, meeqqap inuusuttulluunniit meeqqat inuusuttulluunniit allat najugaqaqatigiiffisinnaasaat. Meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffianni meeqqat inuusuttullu pisariaqartitaminnik ilinniagaqarsimallutik sulisunit ikiorneqarsinnaapput ikorfartorneqarlutillu. Meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffii assigiingitsuuupput, kommunillu aalajangigassaraa, illit meeqqat sorlermut pisariaqartitsinersoq.

Ilaqutariinnik inissiineq

Angajoqqaanngooqaanngorlaajuguit kommunilu illit meeqqannut isumassuisinnaanerit pillugu ernummateqaruni, , taava meeqqanut inuusuttunullu siunnersorti aalajangersinnaavoq, illit meeqqat peqatigalugu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqassasusi – tamanna taaneqartarpoq ilaqutariinnik inissiineq. Tamatumani neqeroorfigineqassaasi siusissukkat annertusisamillu ikorfartorneqarnissassinik ikiorneqarnissassinillu, angajoqqaatut piginnaasat pisariaqartut anguniassagassigit.

Taamaalilluni angerlarsimaffiup avataanut inissiisarfiit periarfissat assigiingitsut arlaqarput. Imaassinnaavoq aamma angerlarsimaffiup avataanut Kalaallit Nunaanni meeqqat inissinneqratoq. Tamanna pisinnaavoq assersuutigalugu ilisarimasani angerlarsimaffimmi paarsisartuni, tamanna meeqqannut aaqqiineq pitsaanerpaajusussatut nalilerneqarpat.

Plejefamilie

En plejefamilie kan være en ganske almindelig familie, der giver plads til et barn, der har behov for særlig støtte, struktur og omsorg. Der findes også plejefamilier, der kan hjælpe børn med særlige støt-tebehov. Det er kommunen, der vurderer, hvilken form for plejefamilie et barn har brug for.

Børne- og ungehjem

Børne- og ungehjem er bosteder, hvor et barn eller en ung kan bo sammen med andre børn eller unge. På et børne- og ungehjem kan børn og unge få den hjælp og støtte, de har brug for, af fagprofessionelle medarbejdere. Der findes forskellige typer af børne- og ungehjem, og det er kommunen, der afgør, hvilken type dit barn har behov for.

Familieanbringelse

Hvis du lige er blevet forælder, og kommunen er bekymret for, om du kan varetage omsorgen for dit barn, kan børne- og ungerådgiveren beslutte, at du anbringes sammen med dit barn – det kaldes en familieanbringelse. Her vil I blive tilbudt en tidlig og intensiv støtte og hjælp til at opnå de nødvendige forældrekompetencer.

Der er dermed flere mulige anbringelsessteder. Det kan også være en mulighed, at dit barn kan anbringes uden for hjemmet i Grønland. Det kan eksempelvis være i en netværksplejefamilie, hvis dette vurderes som den bedste løsning for dit barn.

MEEQQAVIT ANGERLARSIMAFFIUP AVATAANUT INISSINNEQARSIMANERATA NALAANI ILINNUK MEEQQANULLU IKIUINEQ

Misigisaq sakkortusinnaavoq nammineq meerarisaq angerlarsimaffimmi najugaqarsinnaanngitsoq paasigaanni. Taamaattumik, illit meeqqavit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimanerata nalaani ikiorneqarnissat pisinnaatitaaffigivat.

Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip peqatigalutit angajoqqaatut iliuusissatut pilersaarut suliarissavaa

Angajoqqaanut iliuusissatut pilersaarummi allaaserineqassaaq, meeqqavit angerlarsimaffimmi najugaqannginnerani qanoq iliorlutit meeqqannut angajoqqaajunissannut ikiorneqarsinnaanersutit . Meeqqavit angerlarsimaffiup avataanut inissimanerani Kommuni ikiuniarnera, meeqqavit angerlarsimaffimmi najugaqarsinnaannginneranut ajornartorsiutit iluarsinianeqarnissaannik pissuteqarpoq.

Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip ikorfartortissannik neqeroorfigissaatit

Ikorfartorteqarnissannik aamma neqeroorfigineqassaatit. Ikorfartortip ikiorsinnaavaatit meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip ataatsimeeqatiginissaanut piareersarnissannut. Ikorfartorti aamma oqaloqatigilluarneqarsinnaavoq unammilligassat, illit meeqqavit angerlarsimaffimmi najugaqarsinnaannginneranut pissutaasut pillugit. Ilaqtariinnut katsorsaasumit, katsorsaanermik allamik imaluunniit perorsaanerup tungaatigut ikorfartorneqarnissamik ikiorneqarnissat aamma pisinnaavat.

HJÆLP TIL DIG OG DIT BARN UNDER DIT BARN ANBRINGELSE

Det kan være en voldsom oplevelse at få at vide, at ens barn ikke skal bo hjemme. Derfor har du ret til at få hjælp, mens dit barn er anbragt uden for hjemmet.

Børne- og ungerådsgiveren skal lave en forældrehandleplan sammen med dig

Forældrehandleplanen skal beskrive, hvordan du kan få hjælp til at være forælder for dit barn, når dit barn ikke bor hjemme. Når kommunen gerne vil hjælpe dig, mens dit barn er anbragt, handler det om at prøve at løse de problemer, der gør, at dit barn ikke kan bo hjemme.

Børne- og ungerådsgiveren skal tilbyde dig en støtteperson

Du skal også have tilbud om en støtteperson. Støttepersonen kan hjælpe dig med at forberede dig til møder med børne- og ungerådsgiveren. Støttepersonen kan også være god at snakke med om de udfordringer, der gør, at dit barn ikke kan bo hjemme. Du kan også få hjælp af en familiebehandler, anden behandling eller pædagogisk støtte.

Meeqqat meeqqamut imaluunniit inuusuttuaqqamut pilersaaruteqassaaq

Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissineqassappat, taava meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip illit meeqqat peqatigalugu pilersaarusiussaaq, taaneqartartumik meeqqap pilersaarutaa imaluunniit inuusuttup pilersaarutaa. Pilersaarummi ilaatigut angerlarsimaffiup avataanut inissiineq sumik siunertaqarnersoq, illit meeqqavit sinnattui, siunissarlu pillugu kissaatai, aamma illit nammineq ilinniaqagarsimallutillu sullissisut allat qanoq ikorfartuisinnaanersut, meeqqavit ajunnginnerusumik atugaqalernissaa pillugu allaaserineqassaaq.

Dit barn skal have en børne- eller ungeplan

Hvis dit barn skal anbringes, vil børne- og ungerådgiveren sammen med dit barn udarbejde en plan, som kaldes en barnets plan eller en ungeplan. Planen beskriver blandt andet, hvad formålet med anbringelsen er, dit barns drømme og ønsker for fremtiden, hvordan dit barn gerne vil udvikle sig, og hvordan du selv og andre fagpersoner kan støtte op om, at dit barn kan få det bedre.

Illit meeqqat ikorfartortitaarsinnaavoq imaluunniit ilaqutariinnik ikinngutitaarsinnaavoq

Meeraalluni angerlarsimaffimmi najugaqarani sakkortusinnaavoq, meerarpassuillu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut misigisarpaat meeqqanit allanit allaanerullutik. Taamaattumik illit meeqqat ikorfartortitaarsinnaavoq. Ikorfartortip, illit meeqqat, angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasutut ajornakusoorsinnaasut pillugit ikiussavaa. Ikorfartorti kommunimut ataatsimiigiarnermi ilagineqarsinnaavoq, illit meeqqat pisuttuaqatigisinnaavaa aamma inersimasortatut illit meeqqavit tulaavigisinnaavaa.

Illit meeqqat, meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiannut inissinneqarsimappat, meeqqat ikinngutitut ilaqutarsiartaarsinnaavoq. Ikinngutitut ilaqutarsiat ikorfartortitungajak atuuffeqarsinnaapput. Illit meeqqat ikinngutitut ilaqutarsianut pulaarsinnaavoq, ilaqutariillu inuuneranni ilaasinnaalluni, nuannersunillu misigisaqarluni.

Ikorfartortit ikinngutitullu ilaqutarsiat, meeqqanut angerlarsimaffimmini najugaqarsinnaanngitsunut, neqeroorutitsialaapput, sunullu tamanut ajornannginnerutitseqataasinnaallutik. Ikorfartorti imaluunniit ikinngutitut ilaqutarsiat ilinnut angajoqqaatut taarsiisussaanngillat. Illit meeqqat allami najugaqaraluarpalluunniit angajoqqaajuaannassaait. Illit meeqqavit takunissaanut pisinnaatitaaffeqarputit, illillu meeqqavit inuunera pillugu aalajangiinerit sunniuteqarfigisinnaallugit.

Dit barn kan få en støtteperson eller en venskabsfamilie

Som barn kan det være hårdt ikke at bo hjemme, og mange af de børn, der er anbragt uden for hjemmet, føler sig anderledes end andre børn. Derfor kan dit barn få en støtteperson. En støtteperson skal hjælpe dit barn med de ting, der er svære, når man er anbragt uden for hjemmet. En støtteperson kan tage med til møder med kommunen, tage på ture med dit barn og i det hele taget være en ekstra voksen, som dit barn kan støtte sig til.

Hvis dit barn er anbragt på et børne- og ungehjem, kan dit barn få en venskabsfamilie. En venskabsfamilie gør lidt det samme som en støtteperson. Hos en venskabsfamilie kan dit barn komme på besøg og være en del af en families liv og få nogle gode oplevelser.

Støttepersoner og venskabsfamilier er et godt tilbud til børn, der ikke kan bo hjemme, og kan være med til at gøre det hele lidt nemmere. En støtteperson eller venskabsfamilie er ikke en erstatning for dig, der er forælder. Du er stadig forælder, selvom dit barn bor et andet sted. Du har ret til at se dit barn og til at have indflydelse på beslutninger om dit barns liv.

UANGA MEEQQAMALU PISINNAATITAAFFIGUT

Illit meeqqat angerlarsimaffissinni najugaqarsinnaangippat pisinnaatitaaffeqarputit. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip pisinnaatitaaffitit suunersut ilisimatittussaavaatit aamma atornissaat pillugit ikiortussaavaatit.

MINE OG MIT BARN'S RETTIGHEDER

Hvis dit barn ikke kan bo hjemme, har du nogle rettigheder. Børne- og ungerådgiveren skal oplyse dig om rettighederne og hjælpe dig med at bruge dem.

Pisinnaatitaaffit nalinginnaasut

Allagaatinik takunnissinnaatitaaneq:

Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip oqaloqatigiissutigisasi allattortussaavai. Pisinnaatitaavutit paasissallugu, qanoq allattuisoqarsimanersoq aamma kommuni illit meeqqallu pillugu sunik paasissutissanik pigisaqarnersut paasissallugu. Tamanna taaneqartarpoq suliamut atatillugu allagaatinik takunnissinnaatitaaneq. Suliamut tunngatillugu allagaatinik qanoq iliorlutit takunnissinnaanersutit, tamanna qinnutigigukku, meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip ilitsersortussaavaatit.

Illuatungerisamik tusarniaaneq:

Kommuni aalajangiitinnani tusarniaaffigisussaavaatit – assersuutigalugu, meeqqavit angerlarsimaffiup avataanut inisinneqassanersoq pillugu. Tamanna isumaqarpoq, Kommunip paasissutissat pigisani ilinnut nassitissagai, oqaluttuutissagaatillu qanoq aalajangiissamaarnerlutik. Oqarsinnaatitaavutit, paasissutissat amingaateqartut isumaqaruit, imaluunniit paasissutissat kukkuneqarpat.

Generelle rettigheder

Aktindsigt:

Børne- og ungerådgiveren skal skrive det ned, som I taler om. Du har ret til at få at vide, hvad der bliver skrevet ned og til at få at vide, hvilke oplysninger kommunen har om dig og dit barn. Det kalder man aktindsigt. Børne- og ungerådgiveren skal vejlede dig i, hvordan du får aktindsigt, hvis du beder om det.

Partshøring:

Kommunen skal høre dig, inden de træffer afgørelse – eksempelvis om, at dit barn skal anbringes uden for hjemmet. Det betyder, at kommunen skal sende dig de oplysninger, de har, og fortælle dig, hvilken afgørelse de har tænkt sig at træffe. Du har ret til at sige, hvis du synes, at der mangler oplysninger, eller at oplysningerne er forkerte.

Suliaq ilinnut tunngasoq paasiuk:

Suliaq ilinnut tunngasup paasinissaa pillugu pisinnaatitaaffeqarputit. Tamanna isumaqarpoq, arlannik paasinngisaqaruit aperisinnaasutit, pisinnaatitaaffigillu qinnutigisinnaallugu pappiaqqat paasissutissat oqaloqatigiinnerillu nutserneqarnissaat. Assersuutigalugu, kommuni angajoqqaatut piginnaasat pillugit misissuisitsisimappat, pisinnaatitaaffigaat imarisaata paasinissaat. Tamanna isumaqarpoq, uppersaasernerup kalaallisut nutsertinneqarnissaa pisinnaatitaaffigigit aamma oqaatsit paasiuminaatsut pillugit nassuiaanneqarnissat ilanngullugu.

Naammagittaalliuteqarnissamut periarfissat:

Kommunip aalajangigai pillugit naammagittaalliuteqarsinnaatitaavutit, assersuutigalugu angerlarsimaffiup avataanut inissiineq imaluunniit meeqqannik peqateqartarnissat pillugu aalajangiineq pillugu. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip oqaluttuuttussaavaatit suna naammagittaalliutigisinnaanerit aamma qanoq iliorsinnaanersutit. Nalinginnaasuvoq sapaatip akunnerisa sisamat iluanni naammagittaalliuteqarsinnaaneq.

Forstå din sag:

Du har ret til at forstå din sag. Det betyder, at du gerne må spørge, hvis der er noget, du ikke forstår, og du har ret til at bede om at få oversat dokumenter og samtaler. Hvis kommunen eksempelvis har fået lavet en forældrekompetenceundersøgelse, har du ret til at kunne forstå den. Det betyder, at du har ret til at få oversat erklæringen til grønlandsk og til at få forklaret, hvad svære ord betyder.

Klagemuligheder:

Du har ret til at klage over de afgørelser, kommunen træffer, for eksempel afgørelsen om anbringelse eller afgørelsen om samvær med dit barn. Børne- og ungerådsgiveren skal fortælle dig, hvad du kan klage over, og hvordan du kan gøre det. Der er normalt en klagefrist på 4 uger.

Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarnissaq sioqqullugu

Inatsilerituumit ikiorneqarneq:

Illit akuerinngisannik meeqqavit angerlarsimaffiup avataanut inissinneqassappat, imaluunniit kommuni aalajangissappat angerlarsimaffissi avataanut inissimanerata nalaani meeqqannik takusinnaanngitsutit, , taava akeqanngitsumik inatsilerituumit ikiorneqarnissat pisinnaatitaaffigivat. Taamatut ikiorneqarnissat pillugu meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip ikiorsinnaavaatit.

Inssiiffissaq pillugu sunniuteqarsinnaaneq:

Illit meeqqallu pisinnaatitaaffeqarpusi meeqqavit sumi najugaqarnissaa pillugu sunniuteqaqataanissassinut. Assersuutigalugu imaassinnaavoq meeqqavit kissaatigisimagaa najugaqarfigisassamini uumasqarnissaa. Aamma imaassinnaavoq illit meeqqavilluunniit

Inden anbringelsen

Advokathjælp:

Hvis dit barn skal anbringes uden dit samtykke, eller hvis kommunen afgør, at du ikke må se dit barn, mens dit barn er anbragt, har du ret til gratis advokathjælp. Børne- og ungerådsgiveren kan hjælpe dig med at få denne hjælp.

Indflydelse på anbringelsessted:

Du og dit barn har ret til at have indflydelse på, hvor dit barn skal bo. Det kan eksempelvis være, at dit barn har ønsker til, at anbringelsesstedet har dyr. Det kan også være, at du eller dit barn har

kissaatigisimagissi, meeqqavit sumi atuarnissa, imaluunniit najugaqarfissaa sumiissanersoq. Qulakkeerneqarsinnaanngilaq kissaatigisat tamarmik anguneqarsinnaasut, kisianni meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip sapinngisaq naapertorlugu kissaatigisasi anguniarsarissavai. Immaqa aamma periarfissaqarpoq, kommuni inissiiffigniakkamisut innersuusutigisaanut illit meeqqavillu pulaarnissassinut.

Meeqqap pilersaarutaa/inuusuttup pilersaarutaa aamma angajoqqaat iliussissat pilersaarutaat:

Kommuni aalajangissappat, meeqqavit angerlarsimaffissinni najugaqarsinnaanngitsaq, taava meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersorti meeqqannut pilersaarusiussaaq, aamma ilinnut imaluunniit ilissinnut angajoqqaat pilersaarusiussaaq. Ataatsimoorluni anguniakkanut inissiinissamut pilersaarusiorneq pitsaasuvoq. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip tamatigut illit meeqqallu aperisassavaasi, sumik angusaqarusunnersusi aamma sunik siunniussaqaarusunnersusi. Tassa pilersaarut ataatsimoorluni sakkussaavoq, meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip atugassaa illit meeqqallu peqatigalusi. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersorti peqatigalugu ataatsimoorlusi naniniassavarsi, pilersaarut qanoq akulikitsigisumik misissuataartassanerlusiuk malitseqartitsivigalugulu, qanoq ingerlasoqarnera pillugu, aamma pilersaarummi allannguisoqassanersoq nalilerlugu.

ønsker til, hvor dit barn skal gå i skole, eller hvor anbringelsesstedet ligger. Det er ikke sikkert, at alle ønsker kan opfyldes, men børne- og ungerådgiveren vil forsøge at imødekomme jeres ønsker, hvis det er muligt. Måske er der også mulighed for, at du og dit barn kan besøge det sted, hvor kommunen gerne vil anbringe dit barn.

Barnets plan/ungeplanen og forældrehandleplan:

Hvis kommunen beslutter, at dit barn ikke kan bo hjemme, skal børne- og ungerådgiveren lave en plan for dit barn samt en plan for dig eller jer, der er forældre. Planen er en god måde at sætte nogle fælles mål. Børne- og ungerådgiveren skal altid spørge dig og dit barn om, hvad I gerne vil opnå, og hvilke mål I sammen skal sætte. Planen er altså et fælles redskab, som børne- og ungerådgiveren bruger sammen med dig og dit barn. I skal sammen med børne- og ungerådgiveren finde ud af, hvor tit I skal se på planen sammen og følge op på, hvordan det går, og om der skal laves noget om i planen.

Angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimanerup nalaani

Angajoqqaanik attaveqaatinillu peqateqartarnissamut pisinnaatitaaffik
Illit meeqqallu immissinnut takusinnaajuannassaasi, meeqqavit angerlarsimaffiup avataanut inissimanerata nalaani. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersorti isumaqatigiissuteqarfignissavat meeqqat qanoq akulikitsigisumik qanorlu sivistigisumik takusassanerlugu. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip illit meeqqavillu kissaatissinnik naalaartussaavoq, tamannalu tunngavigalugu aalajangerluni, qanoq sumilu illit meeqqat takusassanerit.

Under anbringelsen

Ret til samvær med forældre og netværk

Du og dit barn kan stadig se hinanden, mens dit barn er anbragt uden for hjemmet. Du skal aftale med børne- og ungerådgiveren, hvor tit og hvor længe du kan se dit barn. Børne- og ungerådgiveren skal lytte til både dine og dit barns ønsker og vil på den baggrund beslutte, hvordan og hvor du kan se dit barn.

Immikkut ittuni kommunip aalajangersinnaavaa, piffissami aalajangersimasumi meeqqamut ajunnginnerussasoq angajoqqaaminik takusaqanngikkuni. Illit meeqqavit namineerluni nakerinngikkuniuk aamma qinnutigisinnaavaa illit imaluunniit ilissi angajoqqaat takunngikkallarumallusi, piffissami aalajangersimasumi.

Illit meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissimatilluni qanoq ingerlava?

Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip illit meeqqat ajunnginnerusoq nakkutigisussaavaa. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip illit meeqqat pulaartartussaavaa aamma apequtigalugu qanoq ingerlanersoq, inissinneqarfigisimasaminilu inersimasunik ajornartorsiortilluni saaffigisinaasaminik oqaloqatissaqarneris pillugu. Meeqqanut inuusuttuaqqanullu siunnersortip aamma nalilersortussaavaa, inersimasut illit meeqqavit avatangiiserisai meeqqannik paarsilluarnersut.

I særlige tilfælde kan kommunen beslutte, at det er bedst for barnet ikke at se sine forældre i en periode. Hvis dit barn ikke har lyst, kan han eller hun også selv bede om ikke at se dig eller jer, der er forældre, i en periode.

Hvordan går det med dit barn under anbringelsen?

Børne- og ungerådgiveren skal holde øje med, at dit barn har det godt. Børne- og ungerådgiveren skal besøge dit barn og spørge om, hvordan det går, og om der er voksne på anbringelsesstedet, som han eller hun kan tale med, når noget er svært. Børne- og ungerådgiveren skal også vurdere, om de voksne omkring dit barn passer godt på dit barn.

Angerlarsimaffiup avataanut inissineqarsimanerup kingorna

Angerlartitsinissaq pillugu pilersaarut

Kommunip nalilersinnaaguniuk meeqqannut pitsaasussasoq angerlarsimaffimminut uternissaa, taava kommuni angerlartitsinissaq pillugu pilersaarusiussaaq. Tamanna pilersaarutaassaaq, qanoq pisoqarnissaa pillugu, illit meeqqat angerlarsimaffimminut uternissaa pitsaasumik piniassamat. Tamanna pisussat assigiinngitsut kittaarlugit ingerlanneqassaaq. Taamaattumik pilersaarummi assersuutigalugu allaaserineqassaaq, piffissami aalajangersimasumi qanoq sivistigisumik meeqqavit ilinniinnissaa, meeqqavit angerlavilluni angerlarnissami tungaanut. Pilersaarummi aamma allaaserineqarsinnaavoq angerlarsimaffissinni sutigut ikorfartorneqarnissarsi atorfissaqartissanerissi, meeqqat angerlarsimaffissinnut nuuppat.

Efter anbringelsen

Hjemgivelsesplan

Hvis kommunen vurderer, at det vil være godt for dit barn at flytte hjem igen, skal kommunen lave en hjemgivelsesplan. Det er en plan om, hvad der skal ske, for at dit barn kan komme hjem igen på en god måde. Det skal i mange tilfælde ske lidt ad gangen. Derfor kan planen eksempelvis beskrive, hvor meget dit barn skal være hos dig i en periode, indtil dit barn kan flytte helt hjem. Planen kan også beskrive, hvilken støtte I kan få brug for derhjemme, når dit barn er flyttet hjem.

SUMI IKIORNEQARSINNAAVUNGA? / HVOR KAN JEG FÅ HJÆLP?

Tapersersortissannik imaluunniit siunnersortissannik atorfissaqartitsiguit uku attavigisinnaavatit:
Hvis du har brug for en bisidder eller rådgivning, kan du kontakte:

Grønlandske Børn / Kalaallit Meerartaat

☎ +45 35 85 83 30

🌐 www.fgb.dk

Kalaallit Illui / De Grønlandske Huse

(Kalaallit Illuisa arlaat attavigisinnaavat, illoqarfeqatiginngikkaluarukkilluunniit):

(Du kan kontakte De Grønlandske Huse, også selvom du ikke bor i én af de fire byer):

København

☎ +45 33 91 12 12

🌐 www.sumut.dk

Odense

☎ +45 66 13 70 85

🌐 www.dgh-odense.dk

Aarhus

☎ +45 86 11 02 88

🌐 www.groenlandskehus.dk

Aalborg

☎ +45 98 14 68 00

🌐 www.dgh-aalborg.dk

ForældreTelefonen hos Børns Vilkår

☎ +45 35 55 55 57

🌐 www.bornsvilkar.dk/det-goer-vi/foraeldretelefonen

Mødrehjælpen

☎ +45 33 45 86 00

🌐 www.moedrehjælpen.dk

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet

☎ +45 76 30 19 30

🌐 www.dukh.dk

ForældreLANDSforeningen

☎ +45 70 27 00 27

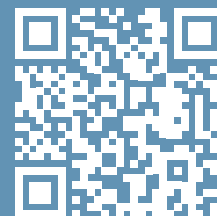
🌐 www.fbu.dk

Uani kommunimit ikiorneqarluni qanoq innersoq filmiliani naatsuni arfinilinni illit meeqqallu takusinnaavasi:

Her kan du og dit barn se 6 korte film om, hvordan det er at få hjælp af kommunen:

www.sbst.dk/film/rettigheder-gl

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.sbst.dk

Januar 2024